

Antwoorden Logica Oefeningen H9

Hoofdstuk 9

1. Belangrijk bij deze opdracht is de definitie van gemeenplaatsen uit het boek (p. 233):

De gemeenplaatsen (in de Topica) zijn dus geen inferentieregels of redeneervormen, maar (met axioma's te vergelijken) eerste beginselen of fundamentele stellingen die (gesubstitueerd) als premissen kunnen dienen in redeneringen waarvoor zij zelf "de stof" hebben aangewezen (maar niet geproduceerd: dat doen de instrumenten). Zij hebben dus een argumentatieve en heuristische functie, en zijn in deze combinatie "vindplaatsen" voor argumentatie, dus "uitgangspunten" voor het geheugen van wie een dispuut aangaat.

- 1.1 Een gemeenplaats is geen redeneervorm, maar een fundamentele stelling die met behulp van substitutie als premisse in een redenering gebruikt kan worden.
 - 1.2 Deze definitie geeft een wat onduidelijke metafoor, want wat betekent het precies om de zetel van argumenten te zijn? Het is in ieder geval geen redeneervorm (zie 1.1), maar wel een uitgangspunt van waaruit een argument kan worden opgebouwd.
 - 1.3 Deze definitie is wat onvolledig, een gemeenplaats heeft zowel een heuristische als argumentatieve functie en met name de heuristische lijkt in deze definitie benadrukt te worden.
 - 1.4 Een gemeenplaats is zeker geen middenterm: deze definitie miskent het onderscheid tussen syllogistiek en informele logica. Bovendien: als de gemeenplaats al een formele rol speelt, dan als premisse en niet als term.
 - 1.5 In deze definitie wordt de argumentatieve functie benadrukt ten koste van de heuristische, maar een gemeenplaats heeft eerder beide functies.
 - 1.6 Deze definitie zegt niet *hoe* een gemeenplaats een oplossing biedt voor de 4 problemen.
 - 1.7 Een gemeenplaats geeft een fundamentele stelling die door substitutie als premisse kan dienen; een Major-premisse zelf zou wat te specifiek zijn (Vgl. p. 234, 2e alinea).
 - 1.8 Als *eigen plaats* is waarschijnlijke waarheid misschien wel voldoende, maar voor een *gemeenplaats* (logische plaats), moet het een wet zijn.
 - 1.9 Een gemeenplaats is niet slechts een premisse (zie 1.5 en 1.7) en niet-analytisch lijkt ook geen goede formulering gegeven dat gemeenplaatsen logische plaatsen zijn.
 - 1.10 Hier wordt alleen de heuristische in plaats van de argumentatieve functie benadrukt.
2. A-uitspraken (alle politici zijn eerlijk) en E-uitspraken (geen politicus is eerlijk) zijn contrair en kunnen wel degelijk allebei onwaar zijn.

3. “Aan wiskunde kunnen doen” wordt voorgesteld als een proprium van “intelligent zijn”. Maar er zijn intelligente niet-wiskundigen en niet-intelligente wiskundigen, dus kan het alleen een accidens zijn: subject en predikaat zijn niet omkeerbaar en het predikaat ligt niet in het wezen.